

BAĞ-KURLUYA İŞSİZLİK SİGORTASI-ESNAF AHİLİK SANDIĞI-TORBA YASA

Av. Erdoğan KAYA - www.gurselavukatlik.com

İşsizlik, “çağın vebası” olarak nitelendirilmektedir. İşsizlik, niteliği ve sonuçları dikkate alınarak sosyo-ekonomik bir risk olarak değerlendirilir. İşsizliğin sosyo-ekonomik bir risk olması nedeni ile bireyleri bir nebze de olsa söz konusu riske karşı koruma ihtiyacı duyulmuştur. Böylelikle işsizlik sigortası kavramı ortaya çıkmıştır. İşsizlik sigortası, ilk kez 1911 yılında yasayla Birleşik Krallıkta kurulmuştur .

Ülkemizde ise işsizlik sigortası ilk kez 25.08.1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunla kurulmuştur. Söz konusu düzenlemenin yürürlük tarihi ise 01.06.2000 yılı olmuştur. Görüldüğü üzere işsizlik sigortası, Ülkemizde oldukça geç yasalaşmıştır.

Bu güne kadar işsizlik sigortası kapsamında tutulanlar genel itibariyle bakıldığında hizmet akdine dayalı çalışanlarla(5510 sayılı Yasa kapsamındaki 4/1-a(SSK) sigortalıları olarak da nitelendirebiliriz.) sınırlı tutulmuştur . Ancak işsizlik gibi bir sosyo-ekonomik riskle karşı karşıya kalanlar sadece 4/1-a(SSK) kapsamındaki kişiler değildir. Bunların yanında kendi adına ve hesabına çalışmakta olan 4/1-b(Bağ-Kur) sigortalısı birçok kişi de çeşitli sebeplerle işsiz kalabilmektedir. Dolayısıyla bu kişilerin de işsizlik sigortası kapsamında korunması gerekmektedir. İşte bu ihtiyacı gören Kanun Koyucu, “Torba Yasa” olarak tabir edilen 6824 sayılı Yasa ile genel olarak 4/1-b(Bağ-Kur) kapsamındaki kişileri de işsizlik sigortası kapsamına almıştır.

KİMLER İŞSİZLİK SİGORTASI KAPSAMINDA TUTULMUŞTUR?

Getirilen düzenlemede hangi 4/1-b(Bağ-Kur) sigortalılarının kapsam dışında olduğu sayılmış, bunların dışındaki 4/1-b(Bağ-Kur) sigortalıların ise işsizlik sigortası kapsamında olduğu belirtilmiştir. Buna göre kapsamdakiler;

- 5510 sayılı Kanununun 50 nci maddesi kapsamındaki isteğe bağlı sigortalılar,
- Jokey ve antrenörler,
- Köy ve mahalle muhtarları,
- Tarımsal faaliyette bulunanlar,

HARİÇ OLMAK ÜZERE kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan 4/1-b(Bağ-Kur) sigortalıları Esnaf Ahilik Sandığı kapsamında Esnaf Ahilik Sandığı sigortalısı sayılır . Görüldüğü üzere burada getirilen sigorta her ne kadar uygulamadaki işsizlik sigortası niteliğinde olacak olsa da tarihi nitelikte olmak üzere “Esnaf Ahilik Sandığı Sigortası” şeklinde ifade edilmiştir.

PRİM TUTARI NEDİR?

Prime esas günlük kazançlarından, %2 sigortalı ve %1 Devlet payı olarak alınır. Ancak alınacak günlük prim tutarı, prime esas günlük kazanç alt sınırının iki katı üzerinden hesaplanacak tutardan fazla olamaz. Herhangi bir nedenle sigortalılık durumunun sona ermesi halinde, o ana kadar sigortalıdan kesilen Esnaf Ahilik Sandığı primleri ile Devlet payı iade edilmez.

ESNAF AHİLİK SANDIĞI SİGORTASI KAPSAMINDA SAĞLANAN YARDIMLAR NELERDİR?

Esnaf Ahilik Sandığı Sigortası kapsamında;

a) Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği,

b) 5510 sayılı Kanun gereği ödenecek sigorta primleri,

c) Yeni bir iş bulma,

d) Aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlar`dan yararlanma imkanı söz konusudur.

ESNAF AHİLİK SANDIĞI SİGORTASINDAN ÖDENEK ALMA KOŞULU NEDİR VE NE KADAR SÜRE ÖDEME YAPILIR?

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalıları için sigortalılığının sona ermesinden önceki son 120 gün sürekli çalışmış olanlardan, son üç yıl içinde;

a) 600 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 180 gün,

b) 900 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 240 gün,

c) 1080 gün faaliyetini sürdüren ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ödemiş olanlara 300 gün,

süre ile Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği verilir.

ESNAF AHİLİK SANDIĞI ÖDENEĞİNİN TUTARI NASIL BELİRLENİR?

Günlük Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama kazancının %40'ıdır. Bu şekilde hesaplanan Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği miktarı, 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine göre belirlenen aylık asgari ücretin brüt tutarının %80'ini geçemez.

AHİLİK ÖDENEĞİ İÇİN BAŞVURU NASIL YAPILIR?

Esnaf Ahilik Sandığı sigortalılarından iflas istemiyle mahkemeye başvurulmuş olmak suretiyle veya iflasa tabi olmamakla birlikte işyerini kapatmak suretiyle sigortalılığı sona erenler, sigortalılığının sona erdiği tarihi izleyen günden itibaren otuz gün içinde Kuruma doğrudan veya elektronik ortamda başvurarak yeni bir iş almaya hazır olduklarını kaydettirmeleri, bu maddede yer alan prim ödeme koşullarını sağlamış olmaları ve Esnaf Ahilik Sandığı primi ve bu prime ilişkin herhangi bir borcunun olmaması kaydıyla Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği almaya hak kazanırlar. Mücbir sebepler dışında, başvuruda gecikilen süre Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği almaya hak kazanılan toplam süreden düşülür .

ESNAF AHİLİK ÖDENEĞİ HACZEDİLEBİLİR Mİ?

Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği, nafaka borçları dışında haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

SİGORTALI ÖDENEK ALIRKEN TEKRAR FAALİYETE BAŞLARSA NASIL BİR DURUM SÖZ KONUSU OLUR?

Faaliyete başlarsa almış olduğu ödenek kesilir. Sigortalı, Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar faaliyetine başlar ve Esnaf Ahilik Sandığı ödeneğinden yararlanmak için bu maddenin öngördüğu şartları yerine getiremeden yeniden faaliyetine son verirse, daha önce hakettiği Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği süresini dolduruncaya kadar bu haktan yararlanmaya devam eder. Bu maddenin öngördüğu şartları yerine getirmek suretiyle yeniden faaliyetin son bulması halinde ise sadece bu yeni hak sahipliğinden doğan süre kadar Esnaf Ahilik Sandığı ödeneği ödenir.

ESNAF AHİLİK SİGORTASI NE ZAMAN UYGULANMAYA BAŞLAYACAK?

Esnaf Ahilik Sandığı Sigortası 01.01.2018 tarihinden itibaren uygulamaya geçecektir.